

Streszczenie rozprawy doktorskiej p.t.

Funkcje założone i realizowane stowarzyszenia „Związek Dużych Rodzin „Trzy Plus”

Celem projektu badawczego przedstawionego w pracy było ustalenie i weryfikacja realizacji funkcji założonych przez stowarzyszenie Związek Dużych Rodzin „Trzy Plus” (ZDR3+). Odpowiednio do tego sformułowano główny problem badawczy ukierunkowany na znalezienie odpowiedzi na pytanie, jakie funkcje i działania zostały założone przez ZDR3+, oraz które z nich są realizowane. Aby rozwiązać tak postawiony problem naukowy przeprowadzono za pomocą indywidualnych wywiadów pogłębionych empiryczne badania jakościowe oraz poddano analizie dane zastane dotyczące tej problematyki. Wywiady przeprowadzono z liczącą w sumie 28 osób grupą ekspertów, w skład której wchodziłi członkowie i działacze stowarzyszenia ZDR3+ oraz politycy szczebla krajowego i samorządowego (odpowiednio 13 i 15 osób).

Badania poprzedził wybór analizowanych funkcji opierający się na typologii funkcji organizacji pozarządowych autorstwa Władysława Piwowarskiego. Przyjęta typologia stanowi zarówno odniesienie teoretyczne badanej problematyki jak i swoisty klucz interpretacyjny działań ZDR3+. Składają się na nią funkcje: porządkowa, informacyjna i aktywizująca. Pierwsza z nich polega na kanalizowaniu, porządkowaniu w społeczeństwie różnych, niekiedy sprzecznych, interesów i dążeń (przy toczącym się w społeczeństwie współzawodnictwie o wpływy). Druga wyraża się w dostarczaniu oddolnych, kompetentnych informacji niezbędnych do dobrego sprawowania w społeczeństwie władzy ustawodawczej i wykonawczej. Z kolei trzecia polega na aktywizacji zrzeszanych przez organizacje pozarządowe osób, co wzmacnia społeczną autonomię, wolność i uczestnictwo w demokratycznym społeczeństwie.

W ramach poszczególnych funkcji wyróżniono przypisane do nich działania. Analiza materiału empirycznego przy użyciu stworzonego do tego celu klucza kategoryzacyjnego dotyczyła aktywności ZDR3+ w latach 2014-2019. Ustalono, że w ramach realizacji funkcji porządkowej prowadzono takie działania, jak: działalność stowarzyszeniowa, działanie na rzecz interesów społecznych i bezpieczeństwa ekonomicznego rodzin, współpraca z innymi organizacjami, prowadzenie badań naukowych, współpraca stowarzyszenia z administracją publiczną. W ramach funkcji informacyjnej wyróżniono następujące aktywności: działanie na

rzecz pozytywnego obrazu rodzin wielodzietnych, dialog z przedstawicielami władz publicznych i znaczących instytucji społecznych, przedstawianie propozycji rozwiązań prawnych, wypowiedanie się w sprawach publicznych dotyczących rodzin wielodzietnych oraz współpraca z mediami. Z kolei w ramach funkcji aktywizującej wyróżniono: działania solidarnościowe na rzecz dużych rodzin, prowadzenie i wspieranie szeroko rozumianej działalności naukowej, organizację wydarzeń kulturalnych, wspieranie rodzin wielodzietnych w codziennym życiu, Kartę Dużej Rodziny, Ogólnopolskie Zjazdy Dużych Rodzin.

W efekcie procesu badawczego ustalono, że ZDR3+ realizuje założone funkcje. Przy tym odbywa się to w różnym stopniu i z różną intensywnością w odniesieniu do poszczególnych funkcji, a zwłaszcza wpisujących się w nie działań. Jedynie jedno z założonych działań w ramach funkcji porządkowej (badania naukowe) w badanym przedziale czasowym nie zostało zrealizowane. Przy tym ustalenie poziomu realizacji funkcji założonych okazało się niełatwym zadaniem. Z metodologicznego punktu widzenia obiektywizacja takiej oceny wymagałaby dodatkowych narzędzi w postaci bardziej precyzyjnie mierzalnej ilościowo kategoryzacji samych działań i odpowiedniej do tego skali pomiaru. W niniejszej pracy przyjęto jednak jakościowe podejście w ocenie poziomu realizacji funkcji założonych. Zaletą takiego podejścia jest zgromadzenie obszernego, bogatego w treści materiału, który umożliwia stworzenie szerszego i „barwniejszego” obrazu aktywności ZDR3+.

Przeprowadzone analizy odśłoniły także spory potencjał ZDR3+, przejawiający się między innymi w wielości i wielopłaszczyznowości podejmowanych działań oraz realizowanych projektów. Stanowi to przesłankę do dalszych badań zarówno w obszarze realizowanych przez stowarzyszenie funkcji jak i innych aspektów jego aktywności oraz społecznego znaczenia.